Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
2024-2029

ΚΕΙΜΕΝΑ ΠΟΥ ΕΓΚΡΙΘΗΚΑΝ

P10_TA(2025)0247

Θεσμικές συνέπειες των διαπραγματεύσεων για τη διεύρυνση της ΕΕ

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 22ας Οκτωβρίου 2025 σχετικά με τις θεσμικές συνέπειες των διαπραγματεύσεων για τη διεύρυνση της ΕΕ (2025/2041(INI))

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

– έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ), και ιδίως το άρθρο 31 παράγραφος 3 και τα άρθρα 48 και 49,

– έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 81 παράγραφος 3, τα άρθρα 83 και 136, το άρθρο 153 παράγραφος 2, το άρθρο 192 παράγραφος 2, το άρθρο 312 παράγραφος 2 και το άρθρο 333,

– έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 23ης και 24ης Ιουνίου 2022, της 29ης και 30ής Ιουνίου 2023, της 26ης και 27ης Οκτωβρίου 2023, της 14ης και 15ης Δεκεμβρίου 2023 και της 27ης Ιουνίου 2024,

– έχοντας υπόψη τη δήλωση της Γρανάδας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 6ης Οκτωβρίου 2023,

– έχοντας υπόψη την έκθεση προόδου της Προεδρίας του Συμβουλίου σχετικά με το μέλλον της Ευρώπης, της 10ης Ιουνίου 2024,

– έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής, της 23ης Μαρτίου 2024, σχετικά με τις μεταρρυθμίσεις και τις επανεξετάσεις των πολιτικών πριν από τη διεύρυνση (COM(2024)0146),

– έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 16ης Φεβρουαρίου 2017 σχετικά με τη βελτίωση της λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης με βάση τις δυνατότητες της Συνθήκης της Λισαβόνας[1], και το ψήφισμά του

[1] ΕΕ C 252 της 18.7.2018, σ. 215.

της 11ης Ιουλίου 2023 σχετικά με την εφαρμογή των ρητρών «γέφυρας» στις Συνθήκες της ΕΕ[2],

– έχοντας υπόψη την έκθεση, της 9ης Μαΐου 2022, σχετικά με το τελικό αποτέλεσμα της Διάσκεψης για το Μέλλον της Ευρώπης, και το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 4ης Μαΐου 2022, σχετικά με τη συνέχεια στα συμπεράσματα της Διάσκεψης για το μέλλον της Ευρώπης[3],

– έχοντας υπόψη τα ψηφίσματά του της 9ης Ιουνίου 2022 σχετικά με το αίτημα για σύγκληση Συνέλευσης για την αναθεώρηση των Συνθηκών[4] και της 22ας Νοεμβρίου 2023 σχετικά με σχέδιο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για την αναθεώρηση των Συνθηκών[5], μεταξύ άλλων μέσω της ενεργοποίησης του άρθρου 48 ΣΕΕ ζητώντας από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να συμφωνήσει στη σύγκληση Συνέλευσης για τη μεταρρύθμιση των Συνθηκών,

– έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 29ης Φεβρουαρίου 2024 σχετικά με την εμβάθυνση της ολοκλήρωσης της ΕΕ ενόψει της μελλοντικής διεύρυνσης[6],

– έχοντας υπόψη την έκθεση του Mario Draghi, της 9ης Σεπτεμβρίου 2024, με τίτλο «The future of European competitiveness» (Το μέλλον της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας), την έκθεση του Enrico Letta, της 17ης Απριλίου 2024, με τίτλο «Much more than a market» (Κάτι περισσότερο από μια απλή αγορά) και την έκθεση του Sauli Niinistö, της 30ής Οκτωβρίου 2024, με τίτλο «Safer Together – Strengthening Europe’s Civilian and Military Preparedness and Readiness» (Πιο ασφαλείς μαζί – Ενίσχυση της πολιτικοστρατιωτικής προετοιμασίας και ετοιμότητας της Ευρώπης),

– έχοντας υπόψη το άρθρο 55 του Κανονισμού του,

– έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Συνταγματικών Υποθέσεων (A10-0177/2025),

A. λαμβάνοντας υπόψη ότι 9 από τις 10 χώρες που επί του παρόντος φιλοδοξούν να προσχωρήσουν στην ΕΕ έχουν καθεστώς υποψήφιας χώρας και ότι ορισμένες από αυτές έχουν το καθεστώς αυτό εδώ και πολλά χρόνια· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι υποψήφιες χώρες βρίσκονται σε διάφορα στάδια της διαδικασίας και των διαπραγματεύσεων προσχώρησης· λαμβάνοντας υπόψη ότι η

---

2 ΕΕ C, C/2024/3996, 17.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3996/oj.
3 ΕΕ C 465 της 6.12.2022, σ. 109.
4 ΕΕ C 493 της 27.12.2022, σ. 130.
5 ΕΕ C, C/2024/4216, 24.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4216/oj.
6 ΕΕ C, C/2024/6746, 26.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6746/oj.

Γεωργία ανέστειλε μονομερώς τις διαπραγματεύσεις προσχώρησης στις 28 Νοεμβρίου 2024·

Β. λαμβάνοντας υπόψη ότι ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και άλλες υφιστάμενες γεωπολιτικές προκλήσεις, συμπεριλαμβανομένης της ανησυχητικής αλλαγής στις διατλαντικές σχέσεις, έχουν προσδώσει νέα γεωστρατηγική σημασία και ώθηση στη διαδικασία προσχώρησης στην ΕΕ και στην ευρωπαϊκή ενοποίηση·

Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η προσχώρηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να παραμείνει μια αξιοκρατική διαδικασία, βασισμένη στην αξιολόγηση της εκπλήρωσης των κριτηρίων της Κοπεγχάγης από κάθε υποψήφια χώρα και στην εφαρμογή των αναγκαίων μεταρρυθμίσεων – ιδίως στους τομείς της τήρησης των αρχών της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της χρηστής διακυβέρνησης, καθώς και της ευθυγράμμισης με την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας της ΕΕ – προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η διεύρυνση ενισχύει και δεν υπονομεύει την ΕΕ και την ενιαία αγορά της·

Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η διεύρυνση αποτελεί ιστορική δέσμευση, βασικό εργαλείο της εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ, στρατηγική γεωπολιτική προτεραιότητα και μία από τις πιο επιτυχημένες πολιτικές της ΕΕ, καθώς συνιστά επένδυση στο μέλλον της ευρωπαϊκής ηπείρου·

Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι υπό ένταξη χώρες θα πρέπει να εφαρμόσουν αποφασιστικά τις απαιτούμενες μεταρρυθμίσεις και να επιτύχουν συγκεκριμένη και μη αναστρέψιμη πρόοδο σε βασικά στοιχεία της διαδικασίας διεύρυνσης· λαμβάνοντας υπόψη ότι η ΕΕ και τα κράτη μέλη θα πρέπει να στηρίξουν με χρηματοδοτική και τεχνική βοήθεια τις υποψήφιες χώρες για την επίτευξη των εν λόγω κριτηρίων· λαμβάνοντας υπόψη ότι δεν είναι δυνατόν να υπάρξουν εκπτώσεις στις αξίες και στις θεμελιώδεις αρχές της ΕΕ·

ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι μια διευρυμένη ΕΕ θα αποκτούσε μεγαλύτερη πολιτική, οικονομική και στρατιωτική διαπραγματευτική ισχύ στην παγκόσμια σκηνή, ενώ παράλληλα θα ενδυναμώσει τις κοινές δημοκρατικές αξίες σε ολόκληρη την περιοχή διεύρυνσης της ΕΕ· λαμβάνοντας υπόψη ότι μια διευρυμένη ενιαία αγορά είναι σημαντική τόσο για την ΕΕ όσο και για τις υπό ένταξη χώρες, καθιστώντας παράλληλα την ΕΕ ακόμη πιο ανταγωνιστικό οικονομικό παράγοντα και ελκυστικό εμπορικό εταίρο· λαμβάνοντας υπόψη ότι η μη επίτευξη προόδου στη διεύρυνση της ΕΕ θα υπονόμευε τα οικονομικά συμφέροντα και τα συμφέροντα ασφάλειας της ΕΕ και θα μπορούσε τελικά να ωθήσει τρίτες χώρες στην ευρωπαϊκή ήπειρο να ευθυγραμμιστούν οικονομικά και πολιτικά με άλλες ομάδες χωρών (π.χ. Ρωσία και Κίνα), κάτι το οποίο θα διαμόρφωνε ενδεχομένως ανταγωνιστικές

οικονομικές ζώνες και θα μείωνε την παγκόσμια οικονομική επιρροή της ΕΕ, δημιουργώντας παράλληλα ευκαιρίες για προσπάθειες αποσταθεροποίησης προερχόμενες από την άμεση γειτονία της ΕΕ·

Ζ. υπογραμμίζει ότι οι χώρες που προσχώρησαν στην ΕΕ το 2004, καθώς και η ΕΕ στο σύνολό της, γνώρισαν σημαντική οικονομική ανάπτυξη και κατέγραψαν καλύτερες επιδόσεις σε διάφορους τομείς, μεταξύ άλλων αύξηση του κατά κεφαλήν ΑΕΠ κατά 30 % κατά μέσο όρο· λαμβάνοντας υπόψη ότι, κατά μέσο όρο, σε όλα τα νέα κράτη μέλη σημειώθηκε αύξηση του ΑΕΠ κατά 12 % επιπλέον σε σύγκριση με την προβλεπόμενη ανάπτυξή τους εάν δεν είχαν προσχωρήσει στην ΕΕ, και ότι η αύξηση αυτή ήταν εμφανής εντός πέντε ετών από την προσχώρησή τους· λαμβάνοντας υπόψη ότι τα τελευταία 20 χρόνια η οικονομία της ΕΕ έχει αναπτυχθεί κατά 27 %· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι χώρες που ήταν ήδη μέλη της ΕΕ κατά τη διεύρυνση του 2004 έχουν επίσης σημειώσει ανάπτυξη και ευημερία, ενώ έχει παρατηρηθεί σαφής αιτιώδης συνάφεια με τις διευρυμένες αγορές, τη συνδεσιμότητα και τις επενδύσεις ως αποτέλεσμα της διεύρυνσης· λαμβάνοντας υπόψη ότι κάθε περιφέρεια καταγράφει οικονομική ανάπτυξη μέσω της διεύρυνσης, αλλά ότι οι φτωχότερες περιφέρειες σημειώνουν την υψηλότερη σχετική οικονομική ανάπτυξη·

Η. λαμβάνοντας υπόψη ότι το κατά κεφαλήν ΑΕΠ των Δυτικών Βαλκανίων, της Ουκρανίας, της Μολδαβίας και της Γεωργίας εξακολουθεί να είναι περίπου ή κάτω από το 50 % του ΑΕΠ της ΕΕ, αν και ορισμένες υποψήφιες χώρες έχουν επιδείξει σταθερή οικονομική ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια, γεγονός που καθιστά δυνατή μια αξιοκρατική και μακρόπνοη προσέγγιση· λαμβάνοντας υπόψη ότι η εμπειρία από τη διεύρυνση της ΕΕ το 2004 καταδεικνύει τον θετικό αντίκτυπο που έχουν η προσχώρηση στην ΕΕ και η ένταξη στην ενιαία αγορά της Ένωσης, καθώς και η πρόσβαση στα διαρθρωτικά ταμεία, στην οικονομική και κοινωνική σύγκλιση· λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με μελέτες, η προσθήκη 10 νέων κρατών μελών αναμένεται να μειώσει το χάσμα ανάμεσα στο κατά κεφαλήν ΑΕΠ της ΕΕ και των ΗΠΑ κατά 10 %· λαμβάνοντας υπόψη ότι η διευρυμένη πρόσβαση, μεταξύ άλλων, στις αγορές εργασίας, στη βιομηχανική ικανότητα, στις ψηφιακές τεχνολογίες, ιδίως την ΤΝ, και στα κρίσιμα ορυκτά σπάνιων γαιών θα δώσει στην ΕΕ τη δυνατότητα να επιταχύνει την πράσινη, την ψηφιακή και τη δίκαιη μετάβαση, μειώνοντας παράλληλα το κόστος της, και ταυτόχρονα να αυξήσει τη στρατηγική της αυτονομία έναντι της Ρωσίας, της Κίνας και άλλων συστημικών ανταγωνιστών· λαμβάνοντας υπόψη ότι τα σενάρια που συνδυάζουν τη σημαντική διεύρυνση με την ισχυρή σύγκλιση θα μπορούσαν να προσθέσουν περίπου 10 τρισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ στο ΑΕΠ της ΕΕ έως το 2035·

Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα προενταξιακά μέσα διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο, καθώς παρέχουν πολύτιμη εμπειρία για τον

σχεδιασμό εκσυγχρονισμένων εργαλείων στήριξης προσαρμοσμένων στις ειδικές ανάγκες των χωρών, όπως το Phare (το πρόγραμμα κοινοτικής βοήθειας προς τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης), το SAPARD (προενταξιακό πρόγραμμα για τη γεωργία) και το ISPA (μέσο προενταξιακών διαρθρωτικών πολιτικών)·

I. λαμβάνοντας υπόψη ότι ορισμένες χώρες εκτός της ΕΕ αντιμετωπίζουν ποικίλα επίπεδα πολιτικής αστάθειας και ότι η εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων που σχετίζονται με τη συμμετοχή των χωρών αυτών στην ΕΕ, όπως αποδείχθηκε σε προηγούμενες διευρύνσεις, αναμένεται να συμβάλει στη σταθερότητα και στο κράτος δικαίου στην περιοχή· λαμβάνοντας υπόψη ότι η ΕΕ έχει στη διάθεσή της ένα εκτεταμένο σύνολο εργαλείων για την επιβολή της συμμόρφωσης με τις θεμελιώδεις αξίες στα κράτη μέλη και τη διασφάλιση της πολιτικής σταθερότητας του ευρωπαϊκού εγχειρήματος στο σύνολό του· λαμβάνοντας υπόψη ότι αυτό το σύνολο εργαλείων πρέπει, παρόλα αυτά, να μεταρρυθμιστεί και να ενισχυθεί, ιδίως μέσω της συνεπούς εφαρμογής του μηχανισμού για το κράτος δικαίου και της αποτελεσματικής προστασίας των θεμελιωδών αξιών της ΕΕ, όπως κατοχυρώνονται στο άρθρο 2 ΣΕΕ, μεταξύ άλλων μέσω του καθορισμού προϋποθέσεων στο τρέχον και στο επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΔΠ)·

IA. λαμβάνοντας υπόψη ότι η Επιτροπή και το Κοινοβούλιο θα πρέπει να αναπτύξουν εκστρατείες ευαισθητοποίησης στα κράτη μέλη και στις υποψήφιες χώρες, προκειμένου οι πολίτες να λαμβάνουν την κατάλληλη πληροφόρηση σχετικά με τις ευκαιρίες που προσφέρει η διεύρυνση, και παράλληλα να καταπολεμήσουν τη χειραγώγηση των πληροφοριών και τις παρεμβάσεις από τη Ρωσία και άλλες χώρες που έχουν ως σκοπό να υπονομεύσουν τη δημόσια στήριξη για τη διεύρυνση·

IB. λαμβάνοντας υπόψη ότι το θεσμικό πλαίσιο της ΕΕ, και ιδίως οι διαδικασίες λήψης αποφάσεων, πρέπει να ενισχυθούν και να βελτιωθούν για τη σημερινή Ευρωπαϊκή Ένωση των 27 κρατών μελών· λαμβάνοντας υπόψη ότι η προετοιμασία για τη διεύρυνση απαιτεί εσωτερικές μεταρρυθμίσεις εντός της ΕΕ και ότι η διαδικασία διεύρυνσης θα πρέπει να συνεχιστεί παράλληλα με τις μεταρρυθμίσεις σε θεσμικό επίπεδο και τις μεταρρυθμίσεις σε επίπεδο λήψης αποφάσεων που είναι αναγκαίες για να εξασφαλιστεί η ενταξιακή ικανότητα της ΕΕ· λαμβάνοντας υπόψη ότι η προοπτική μελλοντικών διευρύνσεων καθιστά τη μεταρρύθμιση των θεσμικών οργάνων, των πολιτικών και των διαδικασιών λήψης αποφάσεων της ΕΕ πιο αναγκαία και επείγουσα από ποτέ·

IΓ. λαμβάνοντας υπόψη ότι πριν ή μετά τις προγενέστερες διευρύνσεις πραγματοποιούνταν συχνά εσωτερικές θεσμικές μεταρρυθμίσεις της διακυβέρνησης της ΕΕ και ότι αυτές οι διαδικασίες διεύρυνσης έχουν συνήθως αποτελέσει ισχυρό κίνητρο για την ανάπτυξη και την οικονομική και δημοκρατική ενδυνάμωση των υποψήφιων χωρών·

ΙΔ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, στη δήλωσή του στη Γρανάδα της 6ης Οκτωβρίου 2023, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αναγνώρισε ότι η αναγκαία επιτάχυνση των μεταρρυθμιστικών προσπαθειών στις υποψήφιες χώρες θα πρέπει να συνοδεύεται από παράλληλη διαδικασία βασικών εργασιών και μεταρρυθμίσεων εντός της ΕΕ·

ΙΕ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, στα συμπεράσματά του της 27ης Ιουνίου 2024, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καθορίζει χάρτη πορείας για τις μελλοντικές εργασίες σχετικά με τις εσωτερικές μεταρρυθμίσεις· λαμβάνοντας υπόψη ότι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αναγνωρίζει ότι η ενίσχυση της ΕΕ και της ευρωπαϊκής κυριαρχίας απαιτεί μεταρρυθμίσεις που θα δώσουν στην ΕΕ τη δυνατότητα να ανταποκριθεί στις μακροπρόθεσμες φιλοδοξίες της, να επιτύχει τις πολιτικές και τις προτεραιότητές της και να αντεπεξέλθει στις νέες γεωπολιτικές πραγματικότητες και προκλήσεις·

ΙΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με τα εν λόγω συμπεράσματα, οι εσωτερικές μεταρρυθμίσεις θα πρέπει να προχωρήσουν παράλληλα με τη διαδικασία διεύρυνσης, ώστε οι πολιτικές να είναι κατάλληλες για το μέλλον και να χρηματοδοτούνται με κατάλληλο τρόπο και ώστε τα θεσμικά όργανα της ΕΕ να συνεχίσουν να λειτουργούν και να ενεργούν αποτελεσματικά· λαμβάνοντας υπόψη ότι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έχει καλέσει την Επιτροπή να υποβάλει εμπεριστατωμένη επανεξέταση πολιτικών το 2025, με επίκεντρο τέσσερα σκέλη, και συγκεκριμένα τις αξίες και το κράτος δικαίου, τις πολιτικές, τον προϋπολογισμό και τη διακυβέρνηση·

ΙΖ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η προοπτική μιας επικείμενης διεύρυνσης εκθέτει την ΕΕ σε μια τριπλή πρόκληση που συνίσταται στη διασφάλιση αποτελεσματικών διαδικασιών λήψης αποφάσεων (η πρόκληση της αποδοτικότητας), στη συγκέντρωση επαρκών πόρων για την επίτευξη των στρατηγικών στόχων της (η πρόκληση της εξουσίας και των πόρων) και στη διασφάλιση της δημοκρατικής νομιμότητας και λογοδοσίας των δράσεών της (η πρόκληση της δημοκρατίας)·

ΙΗ. λαμβάνοντας υπόψη τις μεταρρυθμίσεις του θεσμικού πλαισίου της ΕΕ πριν από τη διεύρυνση, οι οποίες συνεπάγονται την πιθανή προώθηση διαφοροποιημένων λύσεων προσχώρησης εφόσον το επιτρέπουν οι Συνθήκες· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι διαδικασίες σύμφωνα με τα άρθρα 20, 42 και 46 ΣΕΕ σχετικά με την ενισχυμένη συνεργασία και τη μόνιμη διαρθρωμένη συνεργασία (PESCO) επιτρέπουν στα κράτη μέλη που το επιθυμούν να εμβαθύνουν την ολοκλήρωσή τους και να ενισχύσουν τη συνεργασία τους στο πλαίσιο των μη αποκλειστικών αρμοδιοτήτων της ΕΕ·

ΙΘ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι ρήτρες «γέφυρας» θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν αμέσως για τη μετάβαση από την απαίτηση για ψηφοφορία με ομοφωνία στην ψηφοφορία με ειδική πλειοψηφία σε συγκεκριμένους τομείς πολιτικής· λαμβάνοντας υπόψη ότι η ΣΕΕ

ορίζει ότι απώτερος στόχος της σταδιακής διαμόρφωσης μιας κοινής αμυντικής πολιτικής της ΕΕ είναι η καθιέρωση κοινής άμυνας με ομόφωνη απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, η οποία πρέπει να είναι συμβατή με το ΝΑΤΟ·

Κ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, λόγω της περιορισμένης ευελιξίας των Συνθηκών, θα πρέπει να προβλεφθεί μια βαθύτερη μεταρρύθμιση μέσω στοχευμένων αλλαγών στις Συνθήκες· λαμβάνοντας υπόψη ότι το Κοινοβούλιο έχει ενεργοποιήσει τη διαδικασία αναθεώρησης των Συνθηκών και έχει υποβάλει στο Συμβούλιο προτάσεις για την τροποποίηση των Συνθηκών σύμφωνα με το άρθρο 48 παράγραφος 2 ΣΕΕ·

Το κόστος που συνεπάγεται η μη μεταρρύθμιση της διευρυμένης ΕΕ

1. υποστηρίζει ότι η ΕΕ και οι υποψήφιες χώρες χρησιμοποιούσαν ανέκαθεν τη διεύρυνση ως πολιτικό και γεωπολιτικό εργαλείο για την προώθηση της δημοκρατίας, της σταθερότητας, της ασφάλειας και της ευημερίας σε ολόκληρη την ήπειρο· θεωρεί ότι η διεύρυνση της ΕΕ αποτελεί μακροπρόθεσμη γεωστρατηγική επένδυση·

2. τονίζει ότι ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και άλλες γεωπολιτικές προκλήσεις επιτείνουν την επείγουσα ανάγκη προώθησης της διαδικασίας διεύρυνσης· υποστηρίζει ότι μια επιτυχής και βιώσιμη διεύρυνση απαιτεί μακροπρόθεσμο πολιτικό όραμα και τολμηρές αποφάσεις, με στόχο την προώθηση μιας αποτελεσματικής, ισχυρής και δημοκρατικής Ευρώπης·

3. σημειώνει ότι από την εμπειρία προκύπτει ότι κάθε νέο κύμα διεύρυνσης δημιουργεί νέες θεσμικές και πολιτικές προκλήσεις και ευκαιρίες που θα πρέπει να αντιμετωπιστούν εγκαίρως, κατά προτίμηση προτού οι υποψήφιες χώρες γίνουν κράτη μέλη, προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική λειτουργία της ΕΕ και να αποφευχθεί το θεσμικό αδιέξοδο· επισημαίνει ότι στην ιστορία του ευρωπαϊκού εγχειρήματος πριν ή μετά από κάθε διεύρυνση πραγματοποιούνταν οι αναγκαίες εσωτερικές θεσμικές μεταρρυθμίσεις·

4. αναγνωρίζει ότι στόχος της ομοφωνίας είναι να διασφαλιστεί ότι λαμβάνονται υπόψη οι θεμιτές ανησυχίες όλων των κρατών μελών· φρονεί, ωστόσο, ότι για μια διευρυμένη Ένωση θα χρειαστεί πιο εξελιγμένος συντονισμός ώστε να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις στην τρέχουσα διαδικασία διεύρυνσης: υπογραμμίζει ότι είναι σημαντικό να υπερκεραστούν οι δυσκολίες που προκαλεί η ομοφωνία στο Συμβούλιο, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης ομοφωνίας για τα ενδιάμεσα στάδια της διαδικασίας διεύρυνσης, η οποία θα μπορούσε να επιβραδύνει την προσχώρηση νέων μελών στην ΕΕ λόγω διμερών ζητημάτων· υπενθυμίζει ότι το άρθρο 49 ΣΕΕ επιτρέπει τη μετάβαση στην ειδική πλειοψηφία χωρίς να

απαιτούνται αλλαγές στις Συνθήκες· λαμβάνει υπόψη την περίπλοκη και παρωχημένη δομή και διακυβέρνηση του προϋπολογισμού της ΕΕ, καθώς και την πιθανή ανακατανομή των κονδυλίων για τη γεωργία και τη συνοχή· υπενθυμίζει ότι η διεύρυνση της ΕΕ αποτελεί ευκαιρία αναπροσαρμογής των βασικών πολιτικών της ΕΕ στο πλαίσιο αυτό· στηρίζει τις πρωτοβουλίες που αποσκοπούν στο να καταστεί αποτελεσματικότερη η διαδικασία λήψης αποφάσεων, η οποία είναι καίριας σημασίας για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ·

5. επαναλαμβάνει τη θέση του ότι η εμβάθυνση της Ένωσης, η διαδικασία διεύρυνσής της και η ευρωπαϊκή ενοποίηση θα πρέπει να πραγματοποιηθούν παράλληλα· τονίζει ότι απαιτούνται θεσμικές και οικονομικές μεταρρυθμίσεις στην ΕΕ για να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις της τρέχουσας διαδικασίας διεύρυνσης και να διασφαλιστεί η ικανότητα της ΕΕ να απορροφά νέα μέλη και να προωθεί την επιτυχή ένταξή τους χωρίς να αποσταθεροποιούνται οι οικονομίες των άλλων κρατών μελών ή να επιδεινώνονται οι κοινωνικές εντάσεις·

6. αναγνωρίζει ότι οι ad hoc λύσεις, ενώ θα μπορούσαν να βοηθήσουν προσωρινά, στερούνται των στοιχείων της προβλεψιμότητας, της δημοκρατικής διαφάνειας και λογοδοσίας, καθώς και της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας, που μόνο οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις μπορούν να προσδώσουν·

Στόχοι των θεσμικών μεταρρυθμίσεων πριν από τη διεύρυνση: αποδοτικότητα, εξουσία και δημοκρατία

7. πιστεύει ακράδαντα ότι οι θεσμικές μεταρρυθμίσεις της ΕΕ, ανεξάρτητα από τη διαδικασία λήψης αποφάσεων για την έγκρισή τους, θα πρέπει να αυξήσουν την ικανότητα της ΕΕ να ενεργεί αποτελεσματικά και έγκαιρα· επισημαίνει ότι οι μεταρρυθμίσεις του θεσμικού πλαισίου της ΕΕ πριν από τη διεύρυνση θα πρέπει να ανταποκρίνονται στους στόχους της βελτίωσης της αποτελεσματικότητας της ΕΕ, καθιστώντας την ισχυρότερη στην παγκόσμια σκηνή, καθώς και πιο δημοκρατική, νομιμοποιημένη και υπεύθυνη·

Η πρόκληση της αποτελεσματικότητας

8. υπογραμμίζει ότι, προκειμένου να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα της διευρυμένης ΕΕ, θα πρέπει να προσαρμοστεί και να καταστεί πιο αποτελεσματική η σύνθεση των θεσμικών οργάνων της ΕΕ και να ενισχυθεί η λειτουργία τους· προτείνει η διαδικασία διεύρυνσης να υποστηρίζεται από την έγκαιρη και ενεργό συμμετοχή των υποψήφιων χωρών στη λειτουργία των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, π.χ. μέσω του καθεστώτος παρατηρητή· σημειώνει ότι αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί με επιτυχία, με παρόμοιο τρόπο όπως και κατά τη διεύρυνση του 2004· σημειώνει, ως θετικό παράδειγμα της

σταδιακής αυτής ολοκλήρωσης, τις προσπάθειες της Επιτροπής να συμπεριλάβει τις υποψήφιες χώρες στους τομείς της ασφάλειας και της άμυνας, ιδίως με την αναφορά τους στη λευκή βίβλο για το μέλλον της άμυνας της ΕΕ και στη στρατηγική εσωτερικής ασφάλειας·

9. σημειώνει την ανάγκη για θεσμικές μεταρρυθμίσεις πριν από τη διεύρυνση, ώστε να αντιμετωπιστούν οι επιπτώσεις της διεύρυνσης στη σύνθεση του Κοινοβουλίου· υπογραμμίζει ότι το Κοινοβούλιο θα πρέπει να διατηρήσει το λειτουργικό του μέγεθος, διασφαλίζοντας παράλληλα την κατάλληλη δημοκρατική αντιπροσωπευτικότητα· τονίζει την ανάγκη να δοθεί προτεραιότητα στις εσωτερικές και διοργανικές εργασίες για τον προσδιορισμό ενός μόνιμου μηχανισμού κατανομής των εδρών, ικανού να διασφαλίζει δίκαιη, διαφανή και βιώσιμη δημογραφική και γεωγραφική εκπροσώπηση, τηρώντας την αρχή της φθίνουσας αναλογικότητας· υπενθυμίζει τη θέση του ότι η σύνθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου θα πρέπει να εξεταστεί μαζί με το σύστημα ψηφοφορίας στο Συμβούλιο·

10. σημειώνει ότι τρέχουσα η σύνθεση της Επιτροπής πρέπει να λάβει υπόψη τη διεύρυνση· υπενθυμίζει, στο πλαίσιο αυτό, την ευελιξία που παρέχει η Συνθήκη της Λισαβόνας· επισημαίνει ότι οποιαδήποτε μείωση του μεγέθους του Σώματος των Επιτρόπων, όπως ορίζεται στο άρθρο 17 παράγραφος 5 ΣΕΕ, πρέπει να συνεχίσει να διασφαλίζει μια ισόρροπη σύνθεση της Επιτροπής ως προς το φύλο και τη γεωγραφική και δημογραφική διάσταση·

11. αναγνωρίζει ότι πρέπει να εξεταστεί η αναθεώρηση της λειτουργίας και της διαδικασίας λήψης αποφάσεων του Συμβουλίου ενόψει της διεύρυνσης· σημειώνει ότι η ειδική πλειοψηφία πρέπει να επαναπροσδιοριστεί προκειμένου να βελτιωθεί η ισορροπία μεταξύ μεγαλύτερων και μικρότερων χωρών και να διατηρηθούν υψηλότερα κατώτατα όρια για τις σημαντικότερες και πολιτικά ευαίσθητες αποφάσεις· υπενθυμίζει, εν προκειμένω, το ψήφισμά του της 22ας Νοεμβρίου 2023 σχετικά με τις προτάσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για την τροποποίηση των Συνθηκών, ιδίως όσον αφορά τις πλειοψηφίες στις ψηφοφορίες του Συμβουλίου· ζητεί να εξασφαλιστεί η μεγαλύτερη δυνατή διαφάνεια και ακεραιότητα της διαδικασίας λήψης αποφάσεων του Συμβουλίου ενόψει της διεύρυνσης·

12. προτείνει να ενισχυθεί και να μεταρρυθμιστεί η διαδικασία του άρθρου 7 ΣΕΕ με την κατάργηση της ομοφωνίας στις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, την καθιέρωση σαφούς προθεσμίας και την ανάδειξη του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε διαιτητή των παραβιάσεων·

Η πρόκληση της εξουσίας και των πόρων

13. επαναλαμβάνει την έκκλησή του για αναθεώρηση της διακυβέρνησης του ΠΔΠ, ιδίως με την ανάθεση πλήρων συννομοθετικών εξουσιών όσον αφορά το σκέλος των δαπανών του προϋπολογισμού της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της έγκρισης του ΠΔΠ·

14. είναι πεπεισμένο ότι η υφιστάμενη ρήτρα υποχρεωτικής αναθεώρησης σε περίπτωση διεύρυνσης θα πρέπει να διατηρηθεί και στο επόμενο ΠΔΠ, ενώ δεν θα πρέπει να επηρεαστούν τα εθνικά κονδύλια· υπογραμμίζει ότι το επόμενο ΠΔΠ πρέπει επίσης να θεσπίσει κατάλληλα μεταβατικά μέτρα και μέτρα σταδιακής εφαρμογής για βασικούς τομείς δαπανών, όπως η συνοχή και η γεωργία, βάσει προσεκτικής αξιολόγησης των επιπτώσεων σε διάφορους τομείς·

15. θεωρεί ότι το επόμενο ΠΔΠ θα είναι καίριας σημασίας για την προετοιμασία της ΕΕ ενόψει της διεύρυνσης και των υποψήφιων για προσχώρηση χωρών·

16. υπενθυμίζει τη θέση που εξέφρασε το Κοινοβούλιο στο ψήφισμά του της 7ης Μαΐου 2025 σχετικά με τον ανανεωμένο μακροπρόθεσμο προϋπολογισμό για την Ένωση σε έναν μεταβαλλόμενο κόσμο[7], σύμφωνα με την οποία ο μακροπρόθεσμος προϋπολογισμός της ΕΕ πρέπει να απομακρυνθεί από το ιστορικά περιοριστικό, αυτοεπιβαλλόμενο επίπεδο του 1 % του συνολικού ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος· τονίζει ότι οι εκθέσεις Draghi και Letta έχουν δείξει ότι απαιτούνται σημαντικοί πρόσθετοι δημοσιονομικοί πόροι προκειμένου να καταστεί η ΕΕ πιο ανταγωνιστική, να ολοκληρώσει τη δίκαιη και την πράσινη μετάβαση και να είναι σε θέση να αμυνθεί αυτόνομα έναντι της ρωσικής επίθεσης έως το 2030·

17. τονίζει ότι το μελλοντικό ΠΔΠ μετά το 2027 και ένας αποτελεσματικότερος προϋπολογισμός, συμπεριλαμβανομένης της νέας δέσμης μέτρων για τους ιδίους πόρους, αναμένεται να δώσουν στην ΕΕ τη δυνατότητα να προχωρήσει αποφασιστικά προς τη διεύρυνση, διαφυλάσσοντας παράλληλα τις ισχύουσες πολιτικές, τα προγράμματα και τις προτεραιότητες·

Η πρόκληση της δημοκρατίας

18. τονίζει τη σημασία που έχει η στήριξη της δημοκρατικής νομιμότητας των πολιτικών της ΕΕ μέσω της ενίσχυσης των δικαιωμάτων λήψης αποφάσεων και ελέγχου, συμπεριλαμβανομένου του ισχυρού δικαιώματος εξέτασης των πραγμάτων, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το οποίο είναι το μόνο άμεσα εκλεγμένο θεσμικό όργανο που εκπροσωπεί τους πολίτες της ΕΕ·

19. υπογραμμίζει τον καίριο ρόλο που διαδραματίζουν τα κοινοβούλια των υπό ένταξη στην ΕΕ χωρών στη διαδικασία προσχώρησης, ιδίως όσον αφορά τη θέσπιση νομοθεσίας σχετικά με την προσχώρηση, και

---

7 Κείμενα που εγκρίθηκαν, P10_TA(2025)0090.

τονίζει τη σημασία που έχουν στο πλαίσιο αυτό η κοινοβουλευτική συνεργασία και η επίτευξη συναίνεσης σε θέματα προσχώρησης στην ΕΕ· επαναλαμβάνει την προθυμία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου να χρησιμοποιήσει τους πολιτικούς και τεχνικούς πόρους του για να βοηθήσει τα κοινοβούλια των υπό ένταξη χωρών να σημειώσουν πρόοδο στο πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων που σχετίζεται με την ΕΕ, μεταξύ άλλων μέσω δραστηριοτήτων στήριξης της δημοκρατίας· εκφράζει την ικανοποίησή του για την πρόοδο που έχει σημειωθεί σε ορισμένες υποψήφιες χώρες, μεταξύ άλλων μέσω δραστηριοτήτων διαμεσολάβησης και της διαδικασίας του διαλόγου «Jean Monnet»·

20. τονίζει ότι για τη μεταρρύθμιση της διαδικασίας λήψης αποφάσεων της ΕΕ απαιτείται η ενδυνάμωση του Κοινοβουλίου με την τοποθέτησή του σε ισότιμη βάση με το Συμβούλιο· επαναλαμβάνει την έκκλησή του για χορήγηση στο Κοινοβούλιο του πλήρους δικαιώματος νομοθετικής πρωτοβουλίας, δηλαδή της εξουσίας να θεσπίζει, να τροποποιεί ή να καταργεί νομοθεσία της ΕΕ· είναι πεπεισμένο ότι ένα γενικό και άμεσο δικαίωμα πρωτοβουλίας θα ενίσχυε περαιτέρω τη δημοκρατική νομιμοποίηση της Ένωσης και θα έδινε δύναμη στους πολίτες της·

21. αναγνωρίζει ότι τα άμεσα δικαιώματα πρωτοβουλίας του Κοινοβουλίου πόρρω απέχουν από το να του παρέχουν τη δυνατότητα να εκπροσωπεί τους πολίτες της ΕΕ, την κοινωνία των πολιτών και τους κοινωνικούς εταίρους στα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα, αφήνοντας ουσιαστικά στην Επιτροπή το μονοπώλιο της νομοθετικής πρωτοβουλίας·

22. υπογραμμίζει ότι η Συνθήκη της Λισαβόνας παρέχει ήδη άμεσα δικαιώματα πρωτοβουλίας στο Κοινοβούλιο, αναγνωρίζοντας την αρμοδιότητά του να αυτοοργανώνεται, τον ελεγκτικό του ρόλο και τη δημοκρατική του νομιμοποίηση ως του μόνου άμεσα εκλεγμένου θεσμικού οργάνου της ΕΕ·

23. θεωρεί απαραίτητη τη βελτίωση της διαφάνειας και της δημοκρατικής λογοδοσίας του Κοινοβουλίου, με την ενίσχυση της ευρωπαϊκής διάστασης των εκλογών και με τη θέσπιση ενιαίων εκλογικών κανόνων σε ολόκληρη την ΕΕ· καλεί τα υπόλοιπα κράτη μέλη να κυρώσουν την απόφαση του Συμβουλίου 2018/994[8]· καλεί το Συμβούλιο να επεξεργαστεί τις προτάσεις που διατυπώθηκαν στη

---

[8] Απόφαση (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/994 του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2018, για την τροποποίηση της πράξης περί εκλογής των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με άμεση και καθολική ψηφοφορία, που προσαρτάται στην απόφαση 76/787/ΕΚΑΧ, ΕΟΚ, Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 20ής Σεπτεμβρίου 1976 (ΕΕ L 178 της 16.7.2018, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2018/994/oj).

θέση του Κοινοβουλίου της 3ης Μαΐου 2022[9]· επαναλαμβάνει την έκκλησή του προς το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο να σημειώσουν πρόοδο στις συζητήσεις σχετικά με τη θέσπιση μόνιμου μηχανισμού για την κατανομή των εδρών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου·

Μέσα εφαρμογής θεσμικών μεταρρυθμίσεων πριν από τη διεύρυνση

24. θεωρεί ότι οι ανωτέρω στόχοι των θεσμικών μεταρρυθμίσεων πριν από τη διεύρυνση μπορούν να υλοποιηθούν με διάφορα μέσα, μεταξύ άλλων με την ενεργοποίηση των δυνατοτήτων ευελιξίας που προσφέρουν οι ισχύουσες Συνθήκες, μέσω μίας ή περισσότερων στοχευμένων τροποποιήσεων των Συνθηκών·

25. υπενθυμίζει ότι ορισμένα μέσα ευελιξίας, όπως οι ρήτρες «γέφυρας», η ενισχυμένη συνεργασία, η εποικοδομητική αποχή, η PESCO και οι μηχανισμοί εξαίρεσης μπορούν ήδη να εφαρμοστούν βάσει του ισχύοντος νομικού πλαισίου της ΕΕ, όπως δείχνουν ξεκάθαρα οι εμπειρίες του χώρου Σένγκεν, ενός από τα μεγαλύτερα επιτεύγματα της Ένωσης, και του ενιαίου νομίσματος· υπενθυμίζει ότι οι λύσεις σταδιακής ένταξης, οι προσωρινές παρεκκλίσεις και οι μεταβατικές περίοδοι μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο διαπραγμάτευσης για μερικούς τομείς πολιτικής στο πλαίσιο των διαδικασιών προσχώρησης·

26. επαναλαμβάνει τη θέση του ότι η διαφοροποιημένη ολοκλήρωση θα πρέπει πάντα να πραγματοποιείται στο πλαίσιο των Συνθηκών, θα πρέπει να διατηρεί την ενότητα των ενωσιακών θεσμικών οργάνων και θα πρέπει να μην οδηγεί στη δημιουργία παράλληλων θεσμικών ρυθμίσεων ή ρυθμίσεων που εμμέσως προσκρούουν στο πνεύμα και στις βασικές αρχές της ενωσιακής νομοθεσίας, αλλά αντιθέτως θα πρέπει να επιτρέπει τη θέσπιση συγκεκριμένων φορέων, κατά περίπτωση, με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων και του ρόλου των ενωσιακών θεσμικών οργάνων·

27. τονίζει ότι η ευελιξία που παρέχουν οι ισχύουσες Συνθήκες παρέχει τη δυνατότητα να γίνουν περισσότερα για την πρόοδο προς μια Ευρωπαϊκή Αμυντική Ένωση, χωρίς να απαιτείται ολοκληρωμένη διαδικασία μεταρρύθμισης των Συνθηκών· υπογραμμίζει ότι για τη δημιουργία μιας μόνιμης Ευρωπαϊκής Αμυντικής Ένωσης θα είναι

---

[9] Νομοθετικό ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 3ης Μαΐου 2022 σχετικά με την πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου για την εκλογή των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με άμεση καθολική ψηφοφορία, και την κατάργηση της απόφασης (76/787/ΕΚΑΧ, ΕΟΚ, Ευρατόμ) του Συμβουλίου, καθώς και της πράξης περί εκλογής των μελών στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με άμεση καθολική ψηφοφορία που προσαρτάται στην εν λόγω απόφαση (ΕΕ C 465 της 6.12.2022, σ. 171).

τελικά αναγκαία ομόφωνη απόφαση σύμφωνα με το άρθρο 42 παράγραφος 2·

28. τονίζει ότι, στον τομέα της άμυνας, η PESCO (πρώην άρθρο 46 ΣΕΕ) παρέχει σε ομάδα κρατών μελών τη δυνατότητα να προχωρήσει προς τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού αμυντικού συστήματος· σημειώνει ότι, παρά το γεγονός ότι η PESCO έχει χρησιμοποιηθεί κυρίως για έργα βιομηχανικής άμυνας, έχει την ευρύτερη δυνατότητα να παράσχει στα κράτη μέλη που το επιθυμούν τη δυνατότητα να θεσμοθετήσουν την κοινή άμυνα χωρίς καθυστέρηση, ακόμη και ελλείψει ομοφωνίας στους κόλπους του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου·

29. υπογραμμίζει ότι, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις των Συνθηκών, μια απόφαση που λαμβάνεται με ειδική πλειοψηφία θα επέτρεπε τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού αμυντικού συστήματος σύμφωνα με το άρθρο 42 παράγραφος 6 ΣΕΕ και το άρθρο 1 στοιχείο β) του πρωτοκόλλου αριθ. 10, αφήνοντας παράλληλα την πόρτα ανοικτή σε άλλα κράτη μέλη να προσχωρήσουν σε μεταγενέστερο στάδιο, όπως συνέβη με την οικονομική και νομισματική ένωση· καλεί, στο πλαίσιο αυτό, την Επιτροπή και τα κράτη μέλη που το επιθυμούν να ενεργοποιήσουν χωρίς καθυστέρηση τις διατάξεις της PESCO για τον σκοπό αυτόν·

30. καλεί την Επιτροπή και το Συμβούλιο να κοινοποιήσουν με σαφήνεια τα πορίσματα των αναθεωρήσεων πολιτικής και να αναπτύξουν, σε συνεργασία με το Κοινοβούλιο, έναν ρεαλιστικό, κατάλληλα προγραμματισμένο χάρτη πορείας για την εφαρμογή των αναγκαίων θεσμικών μεταρρυθμίσεων σε συνδυασμό με τη διαδικασία διεύρυνσης·

°

° °

31. αναθέτει στην Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή.